

Anne-Sophie Mutter

Les quatre estacions

7

DIVENDRES, 1 D'ABRIL DE 2016 – 20.30 h
Palau 100 Constel·lació
Sala de Concerts

Anne-Sophie Mutter, violí i direcció
The Mutter Virtuosi

Programa

I	II
André Previn (1929) <i>Nonet per a dos quartets de corda i contrabaix</i> 16' (estrena a Espanya) I. A Promenade II. Declamatory (Interludi per a solo de violí i contrabaix) III. Presto, scurryng	Antonio Vivaldi (1678-1741) <i>Les quatre estacions, per a violí, cordes i b. c., op. 8, 1-4</i> 45' <i>Concert en Mi major, RV 269, "la Primavera"</i> Allegro – Largo – Allegro (Danza pastorale) <i>Concert en Sol menor, RV 315, "l'Estiu"</i> Allegro non molto. Allegro – Adagio – Presto <i>Concert en Fa major, RV 293, "la Tardor"</i> Allegro – Adagio molto – Allegro <i>Concert en Fa menor, RV 297, "l'Hivern"</i> Allegro non molto – Largo – Allegro
Johann Sebastian Bach (1685-1750) <i>Concert en Re menor, per a dos violins, cordes i b. c., BWV 1043K</i> 14' Vivace – Largo ma non tanto – Allegro	

Comentari

Escrit l'any 2014 per encàrrec d'IVirtuosi i dedicat a Anne-Sophie Mutter, el *Nonet* de Sir André Previn va ser estrenat el 26 d'agost de 2015 a Edimburg. Era el punt de partida d'una nova gira de concerts –que s'afegeix a l'europea del 2011, l'asiàtica del 2013 i la nord-americana del 2014– i que portà els intèrprets a actuar fins a vuit països diferents. Si dins la gira americana incloïen el *Concert núm. 2 per a violí* de Previn, el *Nonet* amplia encara més l'estreta col·laboració artística entre compositor i violinista –casats el 2002 i divorciats el 2006–, que ha deixat obres cabdals com el *Concert per a violí "Anne-Sophie"*. L'eclecticisme de l'aclamat director, pianista i compositor nascut a Berlín el 1929 i nacionalitzat americà l'any 1943, queda reflectit en un extens catàleg amb bandes sonores, música de jazz, obres simfòniques, concertants i una vintena d'obres de cambra.

Amb una durada d'uns setze minuts, el *Nonet* s'articula com una obra dialogant entre dos quartets moderats pel contrabaix, tot apropant-nos a una música molt descriptiva i suggeridora. L'obra s'inicia amb canvis constants de compàs, entre els quals s'intercala un passatge en ritme ternari (amb un eloqüent motiu de fuses), i posteriorment un compàs a quatre que ens conduirà a un *presto* que culmina amb un subtil *pianissimo*. Un *tempo ad libitum* de gran riquesa harmònica i melòdica presentada sobre la rítmica del contrabaix obre les portes a un impetuós "Presto" com a cloenda del *Nonet*.

L'any 1717, després de la seva estada a Weimar, Bach arriba a Köthen per exercir el càrrec de mestre de capella a la cort calvinista del príncep Leopold d'Anhalt-Köthen. La música religiosa hi quedava prohibida i Bach es va centrar en les obres instrumentals. *Concerts per a violí (BWV 1041-1043)*, *Sonates i Partites*, *Süites per a violoncel*, *Süites franceses*, els *Concerts de Brandenburg...* van ser part de la producció d'aquest període que es prolongà fins a l'any 1723, quan ocupa el càrrec de Kantor de Sant Tomàs de Leipzig. El *Concert per a dos violins en Re menor* (que avui serà interpretat per diferents músics en el rol de solistes i que l'any 1739 fou transcrit per a dos clavicèmbals i orquestra), adopta l'estructura vivaldiana de tres moviments ràpid-lent-ràpid. Ja des del primer moviment es produeix una simbiosi entre solistes i orquestra d'empremta inconfusiblement bachiana. Amb un ritme de siciliana, els dos violins establiran un diàleg delicadíssim que ens conduirà a l'"Allegro final", iniciat amb un cànon a l'uníson seguit d'una contraposició rítmica binària i ternària molt exigent per a solistes i orquestra.

Bach havia transcrit diversos concerts de *L'estro armonico, op. 3* de Vivaldi, fet que suposà un dels punts de partida en l'estudi de l'obra del Prete Rosso, autor caigut en l'oblit durant pràcticament dos segles. Quan l'any 1926 el Dr. Alberto Gentili, de la Universitat de Torí, va descobrir un centenar de manuscrits de Vivaldi guardats en un monestir del Piemont, va començar una nova etapa per revifar l'obra de l'autor de *Les quatre estacions*, enregistrades per primer cop l'any 1942 (Molinari, Accademia Santa Cecilia de Roma).

Els canals, els palaus, la lluminositat tan particular de la cosmopolita Serenissima Repubblica on vivien Goldoni, Canaletto, Guardi o Tiepolo eren el marc on Vivaldi va desenvolupar el seu talent. La seva fama es va difondre més enllà de Venècia quan l'any 1711 els concerts *L'estro armonico, op. 3* van ser publicats per la prestigiosa impremta d'Estienne Roger d'Amsterdam. Mestre de capella al Pio Ospedale della Pietà, l'originalitat dels seus concerts rau en la lluminositat de les seves melodies, en el ritme incessant, en la claredat formal, tonal i temàtica dins l'esquema tripartit *allegro-lento-allegro*. Vivaldi consolida la fórmula del *ritornello* heretada de Torelli, modernitza l'estil de Corelli i el seu *Concerto grosso* i crea un estil que s'imposarà per tot Europa.

Després de realitzar un sèrie de viatges per Itàlia a partir del 1718, Vivaldi torna a Venècia el 1725 i escriu, a més de quatre òperes, les celebradíssimes *Quatre estacions*. Dedicades al comte Morzin, s'integren en el seu opus 8, pertanyents a la col·lecció de dotze concerts del *Cimento dell'Armonia e dell'Invenzione*, una disputa entre el rigor i la imaginació.

Vivaldi va incloure una sèrie de sonets com a preàmbul d'aquesta música descriptiva, paradigma de la música programàtica basada en escenes de la natura i la vida quotidiana. L'"Allegro" de *La Primavera* ens farà escoltar ocells i una tempesta, i el "Largo", una tranquil·litat només torbada per un gos que borda mentre el pastor dorm; una siciliana en l'"Allegro" clourà el concert amb aires de dansa. *L'Estiu* s'inicia amb un "Allegro non molto", amb els cants de diferents ocells, i en l'"Adagio" l'apatia que produeix la xafogor serà preàmbul d'una tempesta amb gran cops de vent. Arriba *La Tardor* i els pastors celebren l'èxit de la collita. Després de la festa, l'"Adagio" ens sumeix en la calma; l'"Allegro" final ens descriurà una escena de cacera. La neu i la tempesta obren *L'Hivern* i una fina pluja caurà en el "Largo". Finalment, els camins gelats donaran pas al desgel, punt de partida per a una nova primavera.

Lluís Trullén, crític musical de la «Revista Musical Catalana»

Anne-Sophie Mutter, violí i direcció

L'any 2016 celebra el 40è aniversari del seu debut, als 13 anys, en el Festival de Lucerna, que fou seguit per una memorable actuació a Salzburg sota la batuta de Herbert von Karajan, entusiasta mentor de la seva carrera. En aquestes quatre dècades ha esdevingut una de les grans figures del virtuosisme violinístic dels nostres dies. Ofereix concerts als centres musicals més importants, amb un repertori que inclou les obres del repertori tradicional, alhora que aposta pel futur de la música: ha estrenat 24 obres de compositors actuals, com Sebastian Currier, Henri Dutilleux, Sofia Gubaidulina, Krzysztof Penderecki, Sir André Previn, Witold Lutoslawski i Wolfgang Rihm, escrites expressament per a ella.

La temporada 2015-16 il·lustra la seva incomparable posició en el món de la música: inclou, entre d'altres, actuacions en el Festival de Pasqua i el Festival d'Estiu de Salzburg i col·laboracions amb les simfòniques de Londres, Pittsburgh, Sydney, de la Ràdio de Baviera, filharmòniques de Berlín i Viena, Staatskapelle Dresden i Filharmònica Txeca, sota la direcció de Riccardo Muti, André Previn, Manfred Honeck, Mariss Jansons, Sir Simon Rattle, etc. Ha fet dues gires europees amb The Mutter Virtuosi, el conjunt de la seva Fundació. Forma trio estable amb Yefim Bronfman i Lynn Harell i col·labora amb Lambert Orkis, en recitals a Alemanya, França, Luxemburg, Àustria, Suïssa... En la seva extensíssima discografia, ha rebut 4 premis Grammy, 9 premis Echo Classic, el Premi de la Crítica Alemanya, el Grand Prix du Disque i l'International Phono Award, entre d'altres.

El 2008 va crear l'Anna-Sophie Mutter Foundation per donar suport als joves músics emergents de tot el món. També és molt sensible als problemes socials del nostre temps i regularment ofereix concerts benèfics. Anne-Sophie Mutter ha rebut nombrosos títols i distincions, com el de Gran Orde del Mèrit d'Alemanya, la Medalla de l'Orde del Mèrit de França, o el Premi Internacional de Música Ernst von Siemens, entre molts d'altres.

The Mutter Virtuosi

El grup de solistes The Mutter Virtuosi és format per antics i actuals becaris de la Fundació Anne-Sophie Mutter, així com altres joves músics de talent de tot el món.

Anne-Sophie Mutter s'ha compromès a donar suport a joves solistes de violí, viola, violoncel i contrabaix especialment dotats. Ella coneix per pròpia experiència la necessitat d'aquesta ajuda, particularment al principi d'una carrera artística. És per això que va promoure la Fundació Amics d'Anne-Sophie Mutter el 1997. Posteriorment, el 2008 creà a Munic una altra fundació amb el seu nom. Amb els auspicis d'aquesta organització, els joves músics amb talent reben un valuós suport d'acord amb les seves necessitats individuals.

La primavera del 2011, Anne-Sophie Mutter va iniciar el projecte The Mutter Virtuosi amb la finalitat

d'introduir els joves artistes en la vida professional i posar-los en contacte amb el públic. Des d'aleshores, aquest conjunt ha fet gires per tot Europa, Àsia, els Estats Units i el Canadà.

Entre els ajuts que reben els becaris, personalment seleccionats i amb el seguiment constant d'Anne-Sophie Mutter, figuren classes amb la violinista, selecció i contractació de professors adequats, contactes i *masterclasses* amb artistes eminents, cessió d'instruments, audicions amb directors d'orquestra, etc.

La relació dels antics becaris inclou, entre molts d'altres, artistes com Sergei Khachatryan, Daniel Müller-Schott, Linus Rothi o Arabella Steinbacher.

En paraules d'Anne-Sophie Mutter, “donar suport als joves músics és un vertader desafiament per a tots els que, com jo mateixa, consideren important el futur de la vida musical. És per aquesta raó que jo vaig promoure la Fundació Anne-Sophie Mutter”.

Violins

Ye-Eun Choi
Fanny Clamagirard
Wei Lu
Albrecht Menzel
Mikhail Ovrutsky
Agata Szymczewska
Noa Wildschut
Nancy Zhou ⁽¹⁾

Violoncels

Maximilian Hornung
Angela Park

Contrabaix

Roman Patkoló ⁽³⁾

Clavicèmbal

Knut Johannessen

⁽¹⁾ Violí Jean-Baptiste Vuillaume, 1843, generosament cedit per la Fundació Anne-Sophie Mutter

⁽²⁾ Viola Jean-Baptiste Vuillaume, 1870, generosament cedida per la Fundació Anne-Sophie Mutter

⁽³⁾ Contrabaix generosament cedit per la Fundació Anne-Sophie Mutter

Violes

Vladimir Babeshko ⁽²⁾
Hwayoon Lee

Textos

A. Vivaldi: *Les quatre estacions*

LA PRIMAVERA

(Allegro)

Giunt' è la Primavera e festosetti
la Salutano gli Augei con lieto canto,
e in fonti allo spirar de' zeffiretti
con dolce mormorio Scorrano intanto.

Vengon' coprendo l'aer di nero amanto
e lampi, e tuoni ad annuntiarla eletti;
indi, tacendo questi, gli augelletti
tornan di nuovo al lor canoro incanto.

(Largo)

E quindi sul fiorito ameno prato
al caro mormorio di fronde e piante
dorme 'l Caprar col fido can a lato.

(Allegro)

Di pastoral zampogna al suon festante
danzan ninfe e pastor nel tetto amato
di primavera all' apparir brillante.

L'ESTATE

(Allegro non molto)

Sotto dura staggion dal sole accesa
languie l'uom, languie il gregge, ed arde il pino,
scioglie il cucco la voce, e tosto intesa
canta la tortorella e'l gardelino.

Zeffiro dolce spira, ma contesa
muove Borea improvviso al suo vicino;
e piange il pastorel, perche sospesa
teme fiera borasca, e'l suo destino.

LA PRIMAVERA

(Allegro)

Arriba la primavera, i festosos,
els ocells la saluden amb cant alegre,
i a les fonts, amb l'espigar del zèfir suau,
voltegen amb dolç murmuri.

Vènen, cobrint l'aire amb mantell negre,
llamps i trons, designats per anunciar-la;
i tantost aquests emmudeixen, els ocells
reprenen l'encís de llur cant.

(Largo)

I sobre el prat amè i florit,
en el grat murmuri de frondes i plantes,
el cabrer dorm amb el ca fidel al costat.

(Allegro)

Al so festós de la caramella,
nimfes i pastors dansen en llar amada
de la primavera, al seu aparèixer brillant.

L'ESTIU

(Allegro non molto)

Sota l'estació dura, encesa pel sol,
l'home llanguieix, llanguieix el ramat i el pi crema,
el cucut allibera la veu i, en sentir-la,
canten la tórtora i el cadernell.

Zèfir dolç espira, però Bòrees
li mou baralla tot d'una al seu costat;
i el pastor plora, perquè en l'aire
tem gran borrasca i el seu destí.

(Adagio)

Toglie alle membra lasse il Suo riposo
il timore de' lampi e tuoni fieri
e di mosche, e mossoni il stuol furioso.

(Presto)

Oh, che purtroppo il suoi timor son veri:
tuona e fulmina el ciel e grandioso
tronca il capo alle spiche e a' gran'alteri.

L'AUTUNNO

(Allegro)

Celebra il vilanel con balli e canti
del felice raccolto il bel piacere,
e del liquor de Bacco accesi tanti
finiscono col sonno il lor godere.

(Adagio molto)

Fà ch'ognuno tralasci e balli e canti
l'aria che temperata dà piacere
e la stagion che invita tanti e tanti
d'un dolcissimo sonno al bel godere.

(Allegro)

I cacciator alla nov'alba a caccia
con corni, schioppi e canni esconì fuore;
fugge la belva e seguono la traccia.

Già sbigottita e lassa al gran rumore
de' schioppi e cani, ferita minaccia
languida da fuggir, ma oppressa muore.

L'INVERNO

(Allegro non molto)

Aggiacciato tremar trà neri argenti
al severo spirar d'orrido vento,
correr battendo i piedi ogni momento
e pel soverchio gel batter i denti;

(Largo)

passar al fuoco i di quieti e contenti
mentre la pioggia fuor bagna ben cento.

(Allegro)

Caminar sopra il ghiaccio, e a passo lento
per timor di cader girsene intenti.

Gir forte, sdrucioliar, cader a terra,
di nuovo ir sopra 'l ghiaccio e correr forte
sin che il ghiaccio si rompe e si disserra;

sentir uscir dalle ferrate porte
Sirocco, Borea e tutti i venti in guerra;
questo é'l verno, ma tal, che gioia apporte.

(Adagio)

Treu el repòs als membres laxos
el temor dels llamps i dels trons fers
i del tropell furiós de mosques i moscotes.

(Presto)

Oh, que per dissort els seus temors són vers:
el cel trona i llampegueja i la calamarsa
trunca el cap a les espigues i als arbres grans.

LA TARDOR

(Allegro)

El camperol celebra amb balli i cants
el bell plaer de la felix collita,
i molts, encesos pel licor de Bacus,
acaben en un son el seu gaudir.

(Adagio molto)

Cadascú es lliura i balla i canta
en l'aire temperat, amb gran plaer,
i l'estació n'invita encara d'altres
al bell gaudir del son dolcissim.

(Allegro)

Els caçadors a la nova albada surten
de cacera amb corns, escopetes i cants;
la fera fuig i en segueixen el rastre.

Espantada i laxa pel gran remor
d'escopetes i gossos, ferida, amenaça
lànguida fuga, però oprimida es mor.

L'HIVERN

(Allegro non molto)

Gèlid tremolar en neus àlgides
al sever espirar d'un vent hòrrid,
córrer picant de peus sense cessar
i per massa glaç bategar les dents;

(Largo)

passar els dies al foc, quietis i contents,
mentre a fora la pluja ho mulla tot.

(Allegro)

Caminar damunt del glaç, i amb pas lent
avançar prudents, per por de caure.

Anar valents, relliscar, caure a terra,
i encara sobre el glaç a córrer ràpids,
fins que el gel no es trenca i s'esberla;

sentir eixir de les portes ferrades
Xaloc, Bòrees i tots els vents en guerra;
això és l'hivern, però és tal que aporta joia.

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

Palau de la Música Catalana
C/ Palau de la Música, 4-6
08003 Barcelona
Tel. 93 295 72 00

Troba'ns a:
www.palaumusica.cat

Amb la col·laboració de:

ASSOCIACIÓ
ORFEÓ
CATALÀ

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

GOBIERNO
DE ESPAÑA
MINISTERIO
DE EDUCACIÓN,
CULTURA
Y DEPORTE

